

Copyright © 2022 Tekijät & Gaudeamus

Gaudeamus Oy
www.gaudeamus.fi

Kansi: Jarkko Hyppönen

KL 37.233, 17 • UDK 316, 17

ISBN 978-952-345-175-9

Painopaikka: Printon Trükikoda, Tallinna 2022

Sisällys

<i>1. Johdanto</i>	13
Kävelee vai ei kävele?	13
Terminologisista valinnoista	15
Filosofinen etiikka ja tietämättömyys tutkimuksemme lähtökohtina	19
Vaikeimmin kehitysvammaisten pois sulkeminen vammaistutkimuksesta	26
Suomalaisen kehitysvammahuollon kehitysvaiheet	29
Kirjan rakenne	36
<i>2. Etnografinen kenttätyö vaikeimmin kehitysvammaisten kanssa</i>	41
Havainnointiaineiston episteemiset ja eettiset lähtökohdat	41
Tutkimushenkilöiden rekrytointi	46
Tutkimuskäytännöt ja suhteet tutkimushenkilöihin	50
Etnografisen kenttätyön käytäntö.....	60
Aineiston analyysi	67
<i>3. Käsitteet kyvykkyydestä hoivatyön perustana</i>	71
Ihminen F73	71
Ihminen ”vammojen takana”	73
Epävarmuus kognitiivisesta kyvykkyydestä	76
Tiedon tuottaminen ja henkilöiden muistamistyö.....	80
Hoivakäytännöt ja vaikea kehitysvammaisuus	84
Muutoksen mahdollistaminen	93

<i>4. Sosiaalinen elämä</i>	101
Vammaispoliittinen sudenkuoppa	101
Vaikeimmin kehitysvammaisten sosiaalinen osallisuus	102
Tutkimushenkilöidemme sosiaaliset yhteisöt	105
Vaikeimmin kehitysvammaiset henkilöt sosiaalisina olentoina.....	107
Hoivakäytännöt ja sosiaalinen elämä ryhmäkodeissa.....	111
<i>5. Iän mukainen elämä</i>	123
Iän merkitys ja merkityksettömyys.....	123
Normalisaatio ja iän merkitys	124
Nuoruus ja nuoruuden uupuminen Hugon elämässä.....	126
Mitä on nuoruus?	128
Järjestelmän rattaisiin katoava nuoruus.....	133
Iän mukaisuus vammaispalveluiden kritiikkinä.....	137
<i>6. Seksuaalisuus</i>	143
Tiedostamaton torjuntareaktio	143
Kommunikaation ja suostumuksen tulkinta	145
Jos ei tee mitään, niin ei tee mitään väärin?	148
Mikä tekee teosta seksuaalisen, ja mitä väliä sillä on?	152
<i>7. Eläimenkaltaisuus</i>	165
Eläimellisyys – ihmisyys – vammaisuus	165
Onko väärin verrata vammaisia henkilöitä eläimiin?.....	167
Eläinten oikeudet ja vammaisten oikeudet	170
Eläimellisyys ja arkkitehtuuri	176
Eläimellisyys ja varastointi	180
Vaikea kehitysvammaisuus maanvaivana.....	182

<i>8. Vaikeimmin kehitysvammaisten ”kapee elämä” ja moraalinen arvo.....</i>	<i>187</i>
<i>Vaikeimmin kehitysvammaisten elämä suomalaisessa kehitysvammahuollossa .....</i>	<i>187</i>
<i>Vaikeimmin kehitysvammaisten henkilöiden moraalisen statuksen perusteista.....</i>	<i>192</i>
<i>Epilogi: Ella rock-konsertissa.....</i>	<i>205</i>
<i>Viitteet .....</i>	<i>209</i>
<i>Kirjallisuus .....</i>	<i>215</i>
<i>Tekijät .....</i>	<i>233</i>